

§ 9 Remiss av regeringens promemoria Ds 2017:12 om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre

Remiss från kommunstyrelsen, KFKS dnr 110-665-2017, för yttrande senast den 24 maj 2017

Dnr 1.5-533/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsens som sitt svar på remiss av regeringens promemoria Ds 2017:12 ”Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre”.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-04-28.

Kommunstyrelsen har till äldrenämnden, stadsledningskontoret och KPR skickat regeringens promemoria Ds 2017:12 ”Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre” för yttrande senast den 24 maj 2017.

I promemorian föreslår Socialdepartementet att nya bestämmelser införs i socialtjänstlagen (2001:453) kring förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer. Det föreslås att kommunerna får befogenhet att kunna bevilja äldre personer vissa insatser inom äldreomsorgen utan individuell biståndsprövning.

Äldreförvaltningen välkomna förslaget kring förenklat beslutsfattande då det kan ge större utrymme för självbestämmande samt minska administrationen. Enligt gällande regler ska kommunerna inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor i behov av särskilt stöd. I princip gäller att dessa platser ska ha samma kapacitet. Kommunerna föreslås därför få befogenhet att inrätta särskilda boendeformer för äldre som inte behöver omvårdnad dygnet runt.

Äldreförvaltningen ser gärna att boenden med möjlighet till social gemenskap och aktiviteter för äldre tillskapas. Däremot är förvaltningen tveksam till att begreppet särskilt boende utvidgas

med en boendeform för personer med enbart behov av stöd och service.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Eivor Karlsson m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

Vice ordföranden Erik Slottnér (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) yrkar bifall till ett gemensamt förslag till beslut med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) yrkar bifall till ett eget förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöddes av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttrande från (Fi), ett gemensamt förslag till beslut från (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttrande från (C) och ett eget förslag till beslut från (L).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag som stöddes av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttrande från (Fi).

Reservation från (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttrande från (C):

Vice ordföranden Erik Slottnér (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt gemensamma förslag till beslut enligt följande:

”Vi föreslår att äldrenämnden beslutar

- att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen av promemorian
- att därutöver anföra:

Förvaltningen har lämnat ett förtjänstfullt svar på regeringens remiss. Vi delar helt promemorians ansats och övergripande

resonemang att äldre inte överutnyttjar eller i onödan efterfrågar hjälp.

Förslaget kan leda till minskad administration för biståndshandläggare, vilket vi anser är mycket positivt. Det frigör tid för uppföljning av kvalitet. Likaså är det positivt med lättillgängliga tidiga insatser som kan skjuta upp behovet av mer omfattande insatser.

Vi delar förvaltningens positiva syn på den föreslagna ökade befogenheten i socialtjänstlagen angående vissa insatser utan föregående individuell behovsprövning, nämligen hemtjänst, trygghetslarm, matservice samt stödsamtal och rådgivande insatser. Vi delar även förvaltningens tveksamhet kring att dessa ökade befogenheter ska omfatta även korttidsvård och menar likaså att den äldre inte har någon ovillkorlig rätt att välja insatser.

Målet för oss allianspartier har länge varit att skapa förutsättningar för en hemtjänst som - inom ramen för de beviljade insatserna och den beställda tiden- är flexibel att möta den enskildes dagsaktuella behov och önskemål om hur och när insatserna ska utföras. Genom införandet av ramtid inom hemtjänsten i Stockholms stad är målet på väg att uppfyllas.

Promemorian gör bedömningen att det finns behov av en mellanboendeform utan krav på kapacitet för omfattande vård och omsorg alla tider på dygnet. Vi delar den bedömningen och konstaterar att utvecklingen inom staden går i samma riktning i och med tillskapandet av seniorboenden med aktivitetscenter.

Promemorian överväger införandet av en nationell äldregaranti, det vill säga att alla över en viss ålder ska vara garanterade att få komma till ett äldreboende, men landar i att inte föreslå en sådan garanti. Vi noterar dock att inrättandet av en kommunal äldreboendegaranti möjliggörs, vilket vi skulle välkomna.

Vi delar inte promemorians förslag att begreppet ”särskilt boende” skulle fungera som en enhetlig beteckning för samtliga boendeformer för äldre, däribland mellanboendeformen. Varje plats skulle enligt promemorian kunna innefatta service och omvårdnad livet ut. En eventuell implementering av det förslaget skulle förvirra begreppen totalt i Stockholms stad.

Vi noterade med förvåning att samtidigt som Stockholms län är på väg att kommunalisera hemsjukvården och detta redan skett i resten av landet så föreslås att kommunerna inte ska ansvara för sjukvårdsinsatser på vissa typer av boenden.

Vi ser behovet att i framtiden bygga boenden för äldre – i alla former - med stor flexibilitet, så att det inte finns några byggtekniska hinder för att kunna ge omfattande vård i den äldres hemmiljö, exempelvis i ett seniorboende med aktivitetscenter. I promemorian nämns att kvarboendepincipen behöver diskuteras. Å andra sidan skulle ett avsteg från kvarboendepincipen vara ett stort ingrepp i den äldres självbestämmanderätt. För att möjliggöra för fler äldre som så önskar att bo kvar i sin bostad vid omfattande vårdbehov är det viktigt att bostäder för äldre anpassas för att kunna ge dessa insatser.”

Reservation från (L):

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Liberalerna föreslår att äldrenämnden beslutar:

- att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen av promemorian
- att därutöver anföra:

Förvaltningen har lämnat ett förtjänstfullt svar på regeringens remiss. Vi delar helt promemorians ansats och övergripande resonemang att äldre inte överutnyttjar eller i onödan efterfrågar hjälp.

Förslaget kan leda till minskad administration för biståndshandläggare, vilket vi anser är mycket positivt. Det frigör tid för uppföljning av kvalitet. Likaså är det positivt med lättillgängliga tidiga insatser som kan skjuta upp behovet av mer omfattande insatser.

Vi delar förvaltningens positiva syn på den föreslagna ökade befogenheten i socialtjänstlagen angående vissa insatser utan föregående individuell behovsprövning, nämligen hemtjänst, trygghetslarm, matservice samt stödsamtal och rådgivande insatser. Vi delar även förvaltningens tveksamhet kring att dessa ökade befogenheter ska omfatta även korttidsvård och menar likaså att den äldre inte har någon ovillkorlig rätt att välja insatser.

Målet för oss allianspartier har länge varit att skapa förutsättningar för en hemtjänst som - inom ramen för de beviljade insatserna och den beställda tiden - är flexibel att möta den enskildes dagsaktuella behov och önskemål om hur och när insatserna ska utföras. Genom införandet av ramtid inom hemtjänsten i Stockholms stad är målet på väg att uppfyllas.

Promemorian gör bedömningen att det finns behov av en mellanboendeform utan krav på kapacitet för omfattande vård och omsorg alla tider på dygnet. Vi delar den bedömningen och konstaterar att utvecklingen inom staden går i samma riktning i och med tillskapandet av seniorboenden med aktivitetscenter.

Den nya biståndsbedömda boendeform som föreslås liknar de servicehus som idag finns i Stockholm men som utvecklats i många kommuner. Skillnaden är att servicehus såsom de finns i Stockholm har en kvalitetsförstärkning i form av viss bemanning även nattetid och sjukvårdspersonal dagtid som är finansierad av kommunen. Vi liberaler anser att servicehusen är angelägna att bevaras och att personer som fyllt 85 och så önskar ska beviljas plats.

Promemorian överväger införandet av en nationell äldregaranti, det vill säga att alla över en viss ålder ska vara garanterade att få komma till ett äldreboende men landar i att inte föreslå en sådan garanti.

Vi noterar dock att som vi läser den, att det möjliggör inrättandet av en kommunal äldreboendegaranti: förutsatt att det finns ett beslut om hemtjänst så kan kommunen låta alla äldre över en viss ålder själva välja om denna ska utföras i det egna hemmet eller i den nya formen av särskilt boende. Detta är ett viktigt förtydligande, även om vi inte anser att kravet om beviljad hemtjänst innan bör finnas.

Vi delar inte promemorians förslag att begreppet ”särskilt boende” skulle fungera som en enhetlig beteckning för samtliga boendeformer för äldre, däribland mellanboendeformen. Varje plats skulle enligt promemorian kunna innefatta service och omvårdnad livet ut. En eventuell implementering av det förslaget skulle förvirra begreppen totalt i Stockholms stad.

Vi noterade med förvåning att samtidigt som Stockholms län är på väg att kommunalisera hemsjukvården och detta redan skett i

resten av landet så föreslås att kommunerna inte ska ansvara för sjukvårdsinsatser på vissa typer av boenden.

Vi ser behovet att i framtiden bygga boenden för äldre – i alla former - med stor flexibilitet, så att det inte finns några byggtekniska hinder för att kunna ge omfattande vård i den äldres hemmiljö, exempelvis i ett seniorboende med aktivitetscenter. I promemorian nämns att kvarboendepincipen behöver diskuteras. Å andra sidan skulle ett avsteg från kvarboendepincipen vara ett stort ingrepp i den äldres självbestämmanderätt. För att möjliggöra för fler äldre som så önskar att bo kvar i sin bostad vid omfattande vårdbehov är det viktigt att bostäder för äldre anpassas för att kunna ge dessa insatser.”

§ 10 Rekommendation från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) att anta överenskommelse om att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid

Remiss från kommunstyrelsen, KFKS dnr 152-273-2017, för yttrande senast den 2 augusti 2017

Dnr 1.5-250/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av SKL rekommendation att anta överenskommelse om att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-04-20.

Socialstyrelsens tog under våren 2015 fram ett förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens uppdrag till föreskrifterna var att säkerställa en trygg och individanpassad omsorg samt försäkra sig om att det på särskilda boenden för äldre skulle finnas personal dygnet runt som utan dröjsmål kunde hjälpa de äldre. Regeringen valde att avslå socialstyrelsens föreskrifter och istället den 15 april 2016 förändra i Socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3§) genom att förtydliga kommunens ansvar kring bemanning på särskilt boende för äldre. I denna förordning påtalas att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt.

För att stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL utifrån förändringen tagit fram en rekommendation att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid. Styrelsen för SKL beslutade den 20 januari 2017 att rekommendera Sveriges kommuner att fatta beslut att anta rekommendationen.

Äldreförvaltningen bemöter remissen av rekommendation och tar upp att Socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3§) förändrades 2016 genom att förtydliga kommunens ansvar kring bemanning på